

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij rolę wikingów w procesie powstawania nowych państw w Europie Zachodniej i Północnej.
2. Scharakteryzuj kierunki ekspansji Normanów i oceń jej skutki.
3. Opisz organizację społeczną, gospodarkę i wierzenia Słowian.
4. Przedstaw proces tworzenia się państw w Europie Środkowo-Wschodniej z uwzględnieniem ich chrystianizacji.

Najważniejsze kierunki ekspansji Normanów

Północne tereny dzisiejszej Francji – Normandia.
Wyspy Brytyjskie.
Południowa część Półwyspu Iberyjskiego i Sycylia.
Islandia, Grenlandia.
Wybrzeże Ameryki Północnej.
Dorzecze Dniepru aż do Konstantynopola.

Nowe państwa w Europie

Księstwo Normandii – założone w 911 przez wikingów.
Norwegia – państwo utworzone pod koniec IX w., Harald I Pięknołósy pierwszym królem.
Dania – państwo utworzone w pierwszej połowie X w., najwybitniejszym władcą Kanut Wielki.
Szwecja – państwo utworzone w drugiej połowie X w. przez Eryka Zwycięskiego.
Podbój Anglii przez Wilhelma Zdobywcę w 1066 (bitwa pod Hastings).

Państwo Samona – pierwsze państwo słowiańskie, utworzone w VII w.
Państwo Bułgarów – założone w 681 przez wodza Asparucha.
Państwo Wielkomorawskie – powstałe na początku IX w., działalność misyjna Cyryla i Metodego.
Czechy – powstałe na początku X w.
Ruś Kijowska – utworzona w IX w. przez wareskiego wodza Ruryka.
Węgry – powstałe na przełomie IX i X w.

Słowianie

Organizacja plemion słowiańskich

- plemiona – wspólnoty polityczne powstające w celu ochrony ludności, terytorium i dobytku
- początkowo decyzje podejmowane na wiecach, w kolejnych stuleciach władza coraz częściej skupiona w rękach jednej osoby – księcia
- drużyna – zbrojni stanowiący ważny element władzy książęcej

Gospodarka i religia Słowian

- uboga kultura materialna
- podstawą gospodarki rolnictwo żarowe
- uprawa głównie prosa, rzadziej jęczmienia i pszenicy
- narzędzia drewniane i kamienne
- czczenie sił przyrody
- główni bogowie – Perun i Swarozyc

Polecane publikacje

Aleksander Gieysztor, *Mitologia Słowian*, Warszawa 2006.
Marc Morris, *Podbój normński*, Warszawa 2016.
Benedykt Zientara, *Świt narodów europejskich*, Warszawa 2017.

